

da je preprečila nesrečo in velikansko škodo. Proračun ima za regulacije sledeče stroške:

Za Pesnico	500.000 Din
Za Mislinjo	200.000 "
Za Mežo pri Guštanju	100.000 "
Za Dravinjo	100.000 "
Za Žičnico	100.000 "
Za Trnjava	100.000 "
Za Ščavnico	10.000 "

Ker bodo letos regulacije na nekaterih potokih končane, pridejo v prihodnjem proračunskem letu drugi na vrsto.

Za kmetijstvo.

Celotni proračun za kmetijstvo znaša 5.003.357 Din. V tem so obsežene kmetijske šole, ki jih je oblastna skupščina prevzela, kmetijski tečaji, podpore za poljedelstvo, živinorejo, vinarstvo in sadjarstvo, združništvo, živino-zdravništvo, gozdarstvo, čebelarstvo, hmeljarstvo in sploh za vse različne panoge kmetijstva. Ta oddelek proračuna kaže, kako skrbno je oblastna skupščina šla na delo za napredek našega kmetijstva.

Za zdravstvo.

Oblastna skupščina je prevzela od države vse zdravstvene ustanove, vse bolnice in hiralnice, zdravstveno službo po okrožjih. Za vse te izdatke potrebuje 7.951.570 Din. Naše bolnice so bile vsa ta leta zanemarjene in treba je veliko popraviti. V ta namen je oblastna skupščina najela posojilo od 2.000.000 Din in bo s tem denarjem povečala bolnico v Mariboru in Celju. Prvotno se je nameravalo najeti še posojilo 10.000.000 Din za zidanje lastne umobolnice. Ker pa bi se za to težko našlo primerno kritje, doklad na davke pa oblastna skupščina noče vpeljati, ker so že davki itak preveč visoki, se je to delo odložilo na poznejši čas. Oblastnemu odboru se je svetovalo, da stopi v stik z usmiljenimi brati v Vrboju pri Žalcu, da se tam pripravi umobolnica za one bolnike, ki bi jih ljubljanska umobolnica ne mogla sprejeti.

Za najrevnejše.

Gotovo bo vsak odobral, da je oblastna skupščina mislila tudi za najrevnejše med nami: na zanemarjeno in zapuščeno dečo, na siromašne in onemogle po naših občinah, na one, ki morajo s trebuhom za kruhom, na viničarje, na one, ki so brez stanovanj, ki iščejo dela, in je za vse to določila izdatkov 1.288.000 Din.

Za izobrazbo.

Kakor kmetickemu in delavskemu stanu, tako priznava SLS tudi obrtnemu stanu pravico do strokovnega šolstva. Oblastna skupščina je v tem oziru določila nad 300.000 Din. In da bo več prometa, se naj dvigne in smoteno goji tujski promet, zato bo oblastna skupščina žrtvovala v ta namen 150.000 Din. — Revnejšim občinam, ki morajo zidati šole, bo dala primerne podpore, za kar je določila znesek 250.000 Din. — Za revne učence bo razdelila 150 tisoč Din posebno ob meji. — Za društva in razne kulturne naprave je določila lepe svote, vse v skupnem znesku Din 793.000.

Odkod denar?

Kdor je do zdaj bral, kaj bo oblastna skupščina vse izdala v letu 1928 v korist našega ljudstva, je moral pač vprašati, odkod ima vendar oblastna skupščina toliko denarja! Saj vsi stroški znašajo veliko svoto 42.423.171 Din. Ako bi morala oblastna skupščina to veliko svoto kriti z dokladami na naše direktne davke, bi seveda to gospodarstvo kritizirali. Toda SLS, ki je gospodarica v skupščini, je našla vire drugod. Najprej je prejela od Beograda Din 8.460.382. Iz onih posestev, ki so bila nekoč deželna last, kot Rogaška Slatina in druga, bo prejela 14.721.817 Din.

— Odpusti . . . — se ji je bolešno smejalo rumeno dekle. — Ne bodi jezna na . . . Bog s teboj.
— Spremim te! — se je solzila Alice.
— Ne . . . Policaj me bo videl in me imel za vohuna. Lahko noč, ljuba bela prijateljica!

XXII.

Izginila je. Samo senca se vidi. Tudi ta se izgubi v mraku. Dežnik ljubko drži nad glavo in v neki smeri izgine. Malo dekle. Uboga duša. V pomirjenem srcu neše ljubezen, razumevanje, nesrečo . . .

In se smejala . . .
Na obrežju spi mir, toda v mraku se sliši krik. Obstoji in prisluškuje. Krik prihaja vedno bližje.

Kaj more to biti?
Srdit glas vodi krik. Top, težek, črn . . .
— Dol z Japonsko! — se sliši z ulice.

Kaj hočejo? Ko da prihaja množica. V temi bobni kamenita ulica pod njihovimi nogami. Od pristanišča se vali preklinjanje. Sum narašča. Pred vrati počasi strel.
— Stoj! zakriči policaj.

Tisti topi, težki, črni glas se dvigne nad množico in napolni svetlikajočo se noč. Aha! Plamenice plapolajo pred vrati in tisti težki glas hripavo udarja nad množico, ko ropotača, ki vabi duhove.

— Tu stanuje dekle, ki je spravilo San-Francisko katastrofo! — se iskri plamenica v eni roki. — Alice ji je ime . . . Ona je kriva! Njena vražja ljubezen je prinesla uničenje . . . Pet otrok mi je zgorelo v ognju in žena je oslepele . . . Ljudje! Linč . . . Držimo sodbo! Mi smo trpeli. Tam noter je dekle . . . morilka . . . Mi smo trpeli, jokali in javkali . . . in naša je pravica življenja!

— Tako je! — je zadonela množica. — Linč! —
— Stoj! — mrzlo prekriči krik redarjeva beseda.
— V imenu meščanstva, proč! — poveljuje oni črni, srditi glas. — Morilko San-Franciska moramo linčati! . . .
— Tako je! — divja jeza ljudstva. — V stran!

Redar žvižga, kletev šumi, suvajo se . . . zopet počasi strel . . . in množica vdere skozi vrata z gorečimi plamenicami.

— V hišo! — poveljuje vodja.
In množica ukajoč udara naprej. Kričeča tolpa hudi-

Iz državnega proračuna leta 1927-28 prejme še 1.426.510 Din. Ker pa te svote še ne krijejo vseh izdatkov, je oblastna skupščina določila sledeče takse: Takso na ponočevanje, ples, kvartanje, ki bo nesla 1.000.000 Din; takso na automobile in motorje, ki bo nesla 841.000 Din; takso na kinopredstave, kar bo dalo 300.000 Din; taksa na lovske karte bo dala 80.000 Din, taksa od zakupnikov lovišč 200 tisoč Din; 25% doklada na težko industrijo 400.000 Din; taksa na dohodke upravnih svetnikov bank 100.000 Din; 100% doklada na pivo bo dala 3.400.000 Din, 100% doklada na žganje, rum in likerje 800.000 Din; 100% doklada na špirit 3.600.000 Din; 50% vinska trošarina 2.479.462 D; oblastna davščina na električni tok 1.600.000 Din.

S temi dohodki pa se bo lahko pokrilo vse izdatke. Te takse so tako naložene, da jih pravzaprav nihče prav ne občuti in jih nihče ni prisiljen plačati, plačuje jih le tisti, ki si kaj privoščijo. To bo pa že šlo!

Modro gospodarstvo SLS.

Iz zborovanja oblastne skupščine v Mariboru je to še najbolj zanimivo, kako so naši nasprotniki kar po vrsti vstajali in začeli govoriti: »Priznati moramo, da večina (to je SLS) modro gospodarila! — Ako to celo naši nasprotniki priznavajo, koliko bolj bodo to priznali naši prijatelji in somišljeniki po vsej pokrajini. Priznati je treba, sicer, da tudi SLS ne zna delati čudežev, da bi vse v enem letu napravila. Veseli pa smo lahko, da smo obl. skupščino zaupali ravno SLS, ki zna čuvati ravno gospodarsko šibkejše in zna tako gospodariti, da kmetov, delavcev in obrtnikov ne zadene s kakimi dokladami. Zunaj med narodom znajo nasprotniki sicer vse mogoče govoriti in morda tudi lagati. Delo pa bo, ki bo pričelo za SLS.

Razni predlogi.

Oblastna skupščina je sprejela več ustmenih in pisanih predlogov, ki so po veliki večini vsi prišli iz vrst poslancev SLS. Naši poslanci so vsi brez razlike zelo delavni in skrbni za svoje okraje. Tu moremo navesti samo najvažnejše. Skupščina je sprejela predloge: 1. Naša univerza v Ljubljani mora v celoti ostati še nadalje. 2. Ukiniti se mora nameravana določba, da bi se 50 km od drž. meje ne smelo brez posebnega dovoljenja prodajati posestva. 3. Vojaška oblast naj nič več ne kliče vprežne živine, konje in vole na orožne vaje. Ostali predlogi od posameznih poslancev so posebne okrajne potrebe.

Politični novoletni darovi.

Delo SLS za narod — velik dar!

SLS dela za svoj narod v Beogradu in doma. Njeno delo v Beogradu je sedaj glavno na tem, da se zjednačijo davki. Naša stranka dela tiho in stvarno. Nasprotniki pa vpijejo in to s tem namenom, da preprečijo zjednačenje davkov. Kljub temu pa se je posrečilo, da se bo dohodnina odpravila. Za nazaj, za leto 1927, bomo še plačali ta davek, ker je tako v proračunu, za bodoče pa tega davka ne bo več. Poleg tega pridejo še razne druge davčne olajšave, o katerih pa bomo še pisali. — Delo SLS doma, ki je ravno pripravila proračune v visokih svotah in zopet tako, da revnejši sloji niso prizadeti, bo pa delo SLS služilo v prvi vrsti tudi tem, je zopet lep dar našemu narodu.

Obrekovanje in laž — dar nasprotnikov!

V naslovih svojih člankov pišejo, da se bode vpeljalo nove davke, pozneje v drobnem tisku šele povedo, da — v Srbiji, ker se bodo s finančnim zakonom davki zjednačili. Mi smo na vladi, mi pripravljamo ta zakon, ki bi ga nasprotniki lahko pripravili že skozi vseh devet let, kar so vladali, pišejo pa, da je to — njihova zasluga.

Novo leto prihaja. Stranke pa ostajajo enake SLS bo delala — naši nasprotniki pa bodo lagali . . .

čev. Na potnih obrazih se temno-rudeče blešči svetloba plamenic.

Svetloba plamenic se razlije v parku, plapolanje je škrlatnorudeče. Malo dekle teče proti hiši, da bi nesla glas: Rešite se! Cepetajoč pada v dolgi krikli. Sledi ji rudeča svetloba plamenic.

— Tam teče! — kriči nekdo. — Tam . . . proti verandi . . .

— Ujamite jo!
Zemlja bobni, pod težkimi koraki škriplje presejani pesek, bežečo podijo. Toda Zvonček teče, ubožica . . .

— Stoj!
Na stopnicah verande je že, svetloba plamenic jo obsije, za trenutek se ozre nazaj, toda obraz ji zakriva zlatocvetlična tancica.

— Ujamite jo!
Strel počí, krogla je zdrila omet.
Ubijte jo!

Množica kriče vdre na verando. Kri hoče videti, plo, kadečo se kri, da si ohladi žejo po maščevanju.

— Morilka!
— Tam beži na koncu hodnika. — Ujamite jo!

Na vratih ropoče. Zaprla so. K drugim teče. Tudi ta zastoj trese. Drobnost v par minutah po stokrat udari. In ne slišijo! Ali pa ne upajo odpreti. — Da skozi okno so videli bližajočo se smrt in je niso hoteli pustiti noter . . .

— Ujamite jo!
Ni rešitve. Dekle beži ven na koncu hodnika. V park. Tam se mogoče lahko skrrije ali pa, ako je tudi ubijejo, se druga reši . . . Alice. — Toda kaj je zagrešila ona? Nič. In največ. Ker je Japonka.

— Morilka! Stoj . . .
— O, Ama—Teras—Omi—Kami . . .
Padla. Krogla jo je podrla.

— Mutsuhito . . . — jo je zapustila duša, usta so bila krvava.

Množica se je vsula na njo in jo v trenutku poteptala.

— Užgimo hišo!
Redarska piščal zažvižga v noč in za redarstvom prihaja vojska. Množico so razbili. Druhal, ki je linčala, je odšla, ko odhajajoča burja. En redar je posvetil v solzmato in krvavo lice žrtve.

Kaj je novega?

Našim senj. naročnikom, čitateljem in prijateljem! — Ta številka »Slovenskega Gospodarja« je zadnja v tej obliki. Prihodnji »Slovenski Gospodar«, ki bo izšel kot prva številka v novem letu, bo že v novi, manjši, bolj prikladni obliki, a v istem obsegu. Danes smo morali končati naš dosedanj podlistek, ker se začne z novim letom nova povest, ki bo obravnavala iskanje zaklada po divjinah Južne Amerike. Prosimo dopisnike za novo obliko lista, naj bodo v poročilih kratki in stvarni. Zaglavje »Dopisi« se bo moralo skrajšati in radi tega naj bodo dopisi krajši, zanimivi in naj vsebujejo nekaj novega ter izvirnega. Uredništvo in uprava sta uverjena, da bodo naši cenjeni naročniki, čitatelji in prijatelji v novem letu zadovoljni z novo obliko in mnogovrstno vsebino »Slovenskega Gospodarja«, ki se bo kot 61. letnik te dni starega leta prenovil in pomladil. Na veselo svidenje v novi obleki po novem letu!

Duhovniške vesti. G. nadžupnik in zlatomašnik Janez Lenart pri Sv. Martinu v Slovenjgradcu je imenovan za častnega kanonika. — G. kaplan Anton Karo v Šoštanju pride za arhivarja k ordinarijatu v Maribor. — G. Radovan Jošt, korni vikar mariborske stolne cerkve, odide v zagrebško nadškofijo. — Prestavljen je g. kaplan Janez Breznik od Sv. Urbana pri Ptuj v Šoštanj.

Neznosen mráz po celi Evropi in tudi po raznih krajih v naši državi. Prve dni prejšnjega tedna je poročalo časopisje, da je nastopila po celi Evropi neznosna zima, kakoršne ne pomnijo že mnogo let ne. Po mestih je več revnejših ljudi zmrznilo. Neznosna zima je proti četrtku pojenjala in na Angleškem in Francoskem so imeli celo dež, ki se je pa takoj spremenil po mestnih ulicah v led. Oledenelost ulic je bila tako opasna, da so morali po večjih mestih Francije in Nemčije za nekaj ur ustaviti promet. Vsa poročila o vremenu so si edina v tem, da bodo začeli po celi Evropi novi sneženi meteži. Vse kraje naše države je zavijala zgornaj omenjene dni pasje ostrá zima. Po južnih krajih so imeli mráza do 22 stopinj pod ničlo. Po Mariboru in okolici je kazal toplomer po 18 do 18 stopinj pod ničlo, po dnevu pa 11 do 12 stopinj. Starejši ljudje pripovedujejo, da je bila tako ostrá zima kakor letos leta 1890. Tedaj je bila Drava pri St. Lovrencu na Pohorju tako na debelo zamrznjena, da so lahko vozili preko najtežje, s hlodi obložene vozove in sani. Letos je zamrznila Drava za pešpot od falskega jez do mosta na Breznu. Led se ni toliko odebil, da bi bil dovolj trden za prevoz. Ljudje v Dravski dolini pravijo, da je led tedaj varen za vozove in sani, kadar sledijo po osneženem ledu preko Drave lisice. Lisice se upa preko ledu le tedaj, ako je tako debel, da ne sliši žival pod seboj toka vode. To zimo še pri Fali niso sledili lisice. Kako neznosen mráz je razsajal po južni Srbiji, pa nam naj pojasni to-le časniško poročilo: Med najhujše od mráza prizadetimi pokrajinami v naši državi je bila te dni Južna Srbija. Na železniški progi med Gjevgljijo in Demir kapijo je strašilo železniške naprave v torek ponoči 20 vojakov. Ko so jih prišle straže zamenjati, so jih našli 17 — mrtvih. Podlegli so ponoči groznemu mrázu in zmrznili.

Par mariborskih novic. V petek krog druge ure popoldne je zadel tovorni avtomobil ob hidrant pred palačo Pokojninskega zavoda na Kralja Petra trgu. Suneč je bil tako silen, da je hidrant odbil in je začela voda iz vodovoda frčati z vsó silo v zrak do prvega nadstropja. Vsa sreča, da so bili večaki na mestu, ki so glavno vodovodno cev zaprli, sicer bi bil celi trg pod vodo. — Na soboto je bil po Mariboru promet z avtoomnibusi prav posebno živahen. Na Sveti večer so prevažali mestni avtomobili do dveh ponoči ljudi. — Zadnji čas so v Mariboru nekako izginili večji zločini, kakor tatvine in vlomi. Nepoštenost je bila tudi po Mariboru pred prazniki v navadi, a letos se je omejila in ko bi le tako tudi ostalo!

»Naše gorice.« Tak je naslov mesečnika, ki nam opiše tako lepo delo po goricah, poljih in travnikih. List

— Saj je to japonska ženska! — je zaklical osuplo. — Tu je dežnik, — je kazal na njega vojak.

Tam je ležala v prahu poleg plavo-rudečega dežnika.

Redar jo je dvignil in počasi prečital napis:

»Oblaki, obstojte in občudujte onega, ki umira pod vami.«

XXIII.

»Zvončka so v San-Francisku linčali. V svojem dvo-rišču smo ji napravili mrtvaški oder. Prosim radio-odgovor. Brinkley.«

Mutsuhito Dsain je otrplo gledal na Marconski brzojav.

— Gospod, kaj je? — je vstopila Breskev.

Znanstvenik je smrtnobled molčal.

— Govori gospod, jaz tako slutim, da je Zvonček umrla . . . — je tarnala starka. — Videla sem poslovilni žarek v očeh, ko je odšla. Vedela sem, da za večno gre . . .

Mutsuhito Dsain je molče prikimal.

— Bog smrti je imel torej usmiljenje z njo? — je tiho zajokala starka. — Zvonček! Ljuba hčerka . . . ucvetličena moja duša . . .

Sklenila je roke in se je zgrudila na kolena. Iz mokrih oči so ji lile solze ko topla ploha. Na ovenelih ustih je sikala bol, kakor goreč premog, ko se pogasi v vodi.

— Ne jokaj, — se je tresla bol na Mutsuhito Dsainovih ustnicah. — Kaj je rekla, ko je odšla?

— Nič, — je zastokala Breskev. — le poljubila me je! Daleč grem, mati Breskev, toda pomiri tudi ljubeza, ker mi bo Dai-Kok pomagal in se vrnem . . .

— Ali si vedela, kam gre?

— Ni povedala . . . Mala, lepa Zvonček!

Iz Mutsuhito Dsainovih oči so privrele solze. Kop . . . Padale so ko diamanti. Breskev je po kolenih prišla do njega.

— Kje je umrla hči? — je dvignila na njega bolestne oči.

— V Ameriki.

— O, gorje mi . . . niti posvečenega mrtvega obraza ne morem videti . . . Moj ljubček, Zvonček! In sedaj takoj grem pred Budo, molila bom za njo in tebe prekolnem, gospod Mutsuhito Dsain . . .

— Zakaj? — jo je tiho vprašal.

— Ti si jo spodil . . . ne vem, zakaj je odšla . . . le